

Ang pagbabaligtad ng hatol sa mga pasistang krimen ng diktadurang Marcos

Sa tulong ni dating Sen. Jovito Salonga at ng bagong libro niyang *A Journey of Struggle and Hope*, muling binuhay ang paglulubid ng buhangin ukol sa masaker sa rali ng Partido Liberal sa Plaza Miranda noong Agosto 21, 1971. Ang pagpapasa sa Partido Komunista ng Pilipinas at kay Kasamang Jose Ma. Sison (noo'y Tagapangulo ng Partido sa pangalang Amado Guerrero) ng bintang sa masaker ay isang kasinungalingang inumpisahan ni Marcos. Ang pag-uulit ng bulaang bintang na ito, 30 taon makalipas ang insidente at matapos ilang ulit na pasinungalingan maging ng piskalya at senado, ay marapat na tuligsain at labanan.

DALAWANG ARAW PAGKATAPOS NG masaker, sinuspindi ni Marcos ang pribilehiyo ng *writ of habeas corpus* upang mabigyang-laya ang sabay-sabay na reyd sa mga himpilan ng mga demokratikong organisasyong masa at maramihang pag-aresto sa mga militanteng lider at aktibistang masa. Ang mabilis at sistematikong pagpapatupad ng mga pasistang hakbanging ito ay nagpakitang bago pa man ang insidente ay masinop nang naplano at napaghandaan ang iskrip at pagkakasunud-sunod ng lahat ng mga ito.

Para mabigyang-katwiran ang lahat ng ito, bilang bahagi pa rin ng iskrip, itinuon ni Marcos ang bintang sa naganap na masaker sa PKP at kay Kasamang Sison. Subalit ang kabulastugan ng bintang na ito ay mapatutunayan sa itinakbo ng kasaysayan.

Malinaw na ang masaker sa Plaza Miranda at mga kagyat na sumunod rito ay *dry run* o ensayo lamang para sa pinaghahandaan pang kasunod na plano—ang Oplan Sagittarius. Nilalaman nito ang pagpapataw ng batas militar sa susunod na taon at paghahasik ng mas matitinding panunupil sa demokratikong kilusang masa, mamamayan at pati sa mga anti-Marcos na reaksiyunaryong oposisyon. Ipinakita ng mga pangyayari

mula noong gabi ng Agosto 21, 1971 hanggang sa Setyembre 21, 1972, Agosto 21, 1983 at marami pang masaker at represyon, na iisang iskrip lamang ang sinunod ng diktadurang Marcos. Matatandaang bahagi rin ng iskrip sa asasinasyon kay Sen. Benigno Aquino noong 1983 ang pagpapasa ng bintang sa PKP. Ang malamig na bangkay ni Rolando Galman, isang upahang mamamatay-tao at bilanggo, ang tinangka nina Marcos na palabasing siyang pumatay kay Aquino.

Nang mahirapan si Marcos na ipasa sa Partido ang bintang sa pagbomba sa Plaza Miranda, sinikap naman niya itong ipasa sa meyor ng Manila noon na si Antonio Villegas. Kung sinu-sinong bilanggong nasa labas o inilabas noon ang kinuha at pinaaamin sa pagbomba sa Plaza Miranda, kapalit ang hanggang P2 milyong piso at isang bahay at lupa. Si Col. Paulino Robles ng PC Anti-Carnapping Unit ang namahala sa pangungumbinsi sa kanila. Isang Francisco Magat, nasa *parole* (pansamantalang paglaya) na bilanggo sa National Penitentiary sa Muntinlupa ang inaresto noong Disyembre 31 dahil sa kagagawan niya diumano ang nasabing krimen. Dinala siya sa PC Stockade sa Camp Crame, kung saan siya tinortyur para umamin. Ayon sa isang sinumpaang salaysay

na ginawa niya, dinala siya ni Colonel Robles sa Malakanyang, kung saan si Marcos mismo ang nangungumbinsi sa kanya na umamin na siya ang naghagis ng bomba at na si Meyor Villegas ang nag-atas niyon sa kanya. Hindi niya ito tinanggap kung kayat ikinulong siya nang anim pang taon. Umamin din sa krimen at nagpatunay sa pagkakasangkot ni Magat sina Flavio Benauro, Benigno Orquico at Francisco Agner na pawang mga bilanggo. Wala ni isa sa kanila ang nasampahan ng kaso.

Samantala, isa pang dating bilanggo at isang sarhento sa Firearms and Explosives Unit ng PC ang natukoy, kinasuhan at ikinulong kaugnay ng serye ng mga pagbobomba sa Metro Manila—sa Carriedo St., Port Area, Meralco at iba pa—kagyat kasunod ng pangyayari sa Plaza Miranda.

Higit lamang na magkakaroon ng linaw ang lahat matapos na mapatalsik ang pasistang diktadura noong 1986.

Noong Marso 14, 1989, isang elemento ng Presidential Security Unit, si Manuel Reyes Bogtong, ay gumawa ng sinumpaang salaysay na umaaming kasama siya sa pagpaplano ng pagbomba sa Plaza Miranda at na kasama niya sa pagpapatupad nito ni Maj. Roland Pattugalan at lima pang elemento ng PSU. Ayon sa

---

Ngayon, ibinabalik na naman ang parehong bintang ni Marcos sa PKP at kay Kasamang Sison sa pamamagitan ng bagong libro ni Salonga. Bagong-labas ang libro, pero ang nilalaman nito ay lumang tugtugin na. Iresponsable at malisyosong ginamit ang mga sabi-sabi, pagbabaluktot ng mga datos at pilit at nilubid na mga istorya para mabigyang-katwiran ang bintang.

---

salaysay ni Bogtong, si Gen. Fabian Ver, hepe ng AFP noong panahon ng diktadura, ang mismong namuno sa proyektong ito. Matatandaang si Ver din ang namuno sa proyektong asasinasyon kay Benigno Aquino noong Agosto 21, 1983.

Si Atty. Reynaldo Bagatsing, anak ng dating meyor ng Manila na si Ramon Bagatsing, ang tumayong abugado ni Bogtong. Si dating Meyor Bagatsing ay isa sa mga malubhang tinamaan at nasaktan sa pangyayari sa Plaza Miranda.

Mahigpit na binantayan ni Attorney Bagatsing ang kaso, alang-alang na rin sa kanyang ama. Tatlong araw makaraang gawin ni Bogtong ang sinumpaang salaysay, sinulatan ni Attorney Bagatsing si Gen. Fidel Ramos, na noo'y hepe ng AFP, upang paimbestigahan at ipaaresto ang mga upisyal at elemento ng PSU na itinuro ni Bogtong sa kanyang sinumpaang salaysay. Pero walang ginawa si Ramos. Ayon kay Ramos, wala siyang natatanggap na ganoong sulat. Pinaloap uli ni Attorney Bagatsing ang kaso kay Gen. Alfredo Lim, na noo'y siyang hepe ng Western Police District (WPD). Inatasan ni Lim si Col. Alladin Dimagmaliw, hepe noon ng WPD Investigation Division, para siyasatin ang kaso, pero wala nang nabalitaan tungkol dito mula noon. Sinugsog din ni Attorney Bagatsing ang iba pang tanggapan ng gubyerno (National Bureau of Investigation, Ministry of Justice, at Commission of Human Rights), pero wala pa ring nangyari. Makaraan ang ilang panahon, nawala si Bogtong at hindi na natagpuan.

Ayon kay Attorney Bagatsing, may isa pang saksi, na kalahok din sa operasyon at siya mismong

Ang CIA, ang yaman ng mga Marcos at iba pang katiwalian sa likod ng pagbaligtad ni Salonga

Mula nang pinamunuan ni Salonga ang Presidential Commission on Good Government sa ilalim ng rehimeng Aquino, bumaligtad na siya sa dating pusisyon laban sa mga krimen ni Marcos. Nakinabang nang malaki si Salonga—at ang kanyang opereytor na anak na si Steve—sa PCGG, na naatasang bawiin ang mga nakaw na yaman ng mga Marcos. Nasangkot din sila noong panahon ng gubyernong Aquino at Ramos sa mga lihim na pakikipagkasundo kay Lucio Tan, kaugnay ng pagbabawas sa buwis na dapat bayaran nitong huli. Kaya hindi malayong may dumapo muli sa kanyang maruruming kamay na kabayaran mula sa mga Marcos kapalit ng pag-abswelto niya sa kanila.

Bago pa kay Salonga, si Gregg Jones, isang ahenteng eksperto sa *psywar* at upahang manunulat ng CIA ay naglabas ng isang anti-komunistang libro tungkol sa rebolusyonaryong kilusan sa bansa. Sa pamamagitan ng kanyang “The Red Revolution”, binigyang-buhay niya ang bigong pagsisikap ni Marcos na baligtarin ang husga ng kasaysayan. Layunin ng US sa likod nito na mas mahigpit na pagkaisahin ang mga reaksyunaryong naghaharing uri sa paglaban sa Partido at sa rebolusyonaryong kilusang pinamumunuan nito.

Makabuluhan sa imperyalismo at sa naghaharing uri ang ginawang pagbaligtad ng paninindigan ni Salonga. Kabilang si Salonga sa mga nasaktan sa masaker sa Plaza Miranda at anumang sabihin niya ukol dito—gaano pa man kabuway ang batayan at gaano pa man kahungkag—ay nabibigyan ng kredibilidad. Nagsisilbi ito sa plano ng US na gawing lehitimo ang rehabilitasyon ng mga Marcos at ng kanilang yaman at pawiin ang isa sa pinakamalaking balakid sa pagkakaisa ng mga naghaharing uri sa bansa. **AB**

nangasiwa sa pagpupukol ng granada. Isa siyang dating upisyal ng Philcag. Nag-ibayong dagat siya nang ideklara ang batas militar at doon na nanirahan mula noon.

MGA MISMONG PINAKAMALAPIT KAY Marcos noong panahong iyon ang nakapagtitiyak na si Marcos ang utak sa pagbobomba sa Plaza Miranda. Isa na rito si Primitivo

Mijares, naging Executive Secretary ni Marcos at isa sa dating pinakamalapit sa mga Marcos. Inilabas niya ito sa libro niyang *Conjugal Dictatorship*, na ginawa niya noong tinalikuran na niya ang diktadura. Kinidnap at nilikida siya at ang kanyang anak dahil sa mga isiniwalat niya. Noong 1986, inamin din mismo ni Juan Ponce Enrile, dating ministro sa depensa ni Marcos, na pawang

paglulubid ng istorya ang diumano'y ambus sa kanya, at na si Marcos ang siyang nag-utos ng mga pambo-bomba sa Metro Manila noong 1971 hanggang 1972. Kabilang na rito ang sa Plaza Miranda. Layunin ng mga ito, aniya, ang paglilikha ng dahilan para sa deklarasyon ng batas militar.

Sa kabilang banda, ang kasong isinampa ng Philippine National Police – Criminal Investigation Service Command (PNP-CISC) sa City Prosecutor's Office ng Maynila laban kay Kasamang Sison at iba pa sa bintang na pagbomba ng Plaza Miranda ay pinawalang-saysay noong Marso 2, 1994, “dulot ng kawalan ng sapat na ebidensya”. Ayon mismo sa resolusyon ng City Prosecutor na gumawa ng preliminaryong imbestigasyon sa kaso, “ang diumanong partisipasyon ng mga akusado (Sison at iba pa) bilang mga nagplano o pasimuno ay pawang mga ispekulasyon. Ang pagsasakdal sa kanila, sa gayon, batay lamang sa naisumiteng sinumpaang mga salaysay ay mangangahulugan ng isang dali-dali, malisyoso at mapaniil na pag-uusig.”

NGAYON, IBINABALIK NA NAMAN ANG parehong bintang ni Marcos sa PKP at kay Kasamang Sison sa pamamagitan ng bagong libro ni Salonga. Bagong-labas ang libro,

pero ang nilalaman nito ay lumang tugtugin na. Iresponsable at malisyosong ginamit ang mga sabi-sabi, pagbabaluktot ng mga datos at pilit at nilubid na mga istorya para mabigyang-katwiran ang bintang.

Sa pamamagitan nito, pinawalang-sala ang diktadurang Marcos sa isa sa mga pinakakarumdumal na krimen nito at binabaluktot ang kasaysayan ng bansa at hatol ng mamamayan. Tuwang-tuwang kaagad na pinalakpakan ito ng mga Marcos at iba pang mga sagadsaring reaksiunaryo sa hanay ng mga naghaharing uri. Sa pamamagitan nito, layunin nilang kwestyunin muli ang hatol ng mamamayan laban sa pagkakapataw ng batas militar at pasismo sa bansa. Sarado nang usapin ang walang kaduda-dudang pananagutan ng diktadurang Marcos at ni Ferdinand Marcos mismo.

Sa muling pagbibigay-buhay sa mga napabulaanan nang paratang sa PKP at kay Kasamang Sison, muli ring ginamit ni Salonga ang linya, mga argumento at pati mga palsong testigo nina Marcos at Gregg Jones, upang pilit na patunayang inosente at makatotohanan si Marcos.

HIGIT PA KAY KASAMANG SISON, ANG Partido at ang pambansa-demokratikong rebolusyonaryong kilusan ang

nakasalang sa bulaang paratang na muling binuhay ni Salonga. Nais nitong palabasin na ang Partido at mga pinuno nito ay konspiratoryal at walang-pakundangang pumapatay ng mga inosenteng mamamayan at na ang rebolusyon ay nililikha sa pamamagitan ng mga artipisyal na pampaningas, tulad ng sadyang pagmamasaker sa rali ng oposisyon.

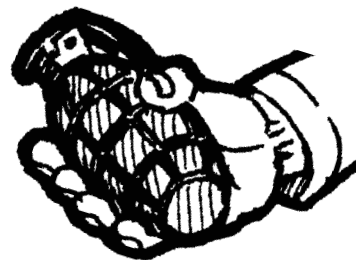
Nagsisikap ang Partido na ipagwagi ang rebolusyon sa pamamagitan ng paghihimok ng malawak na masa ng sambayanan alinsunod sa pambansa-demokratikong linya; pag-oorganisa sa kanila sa mga ligal at lihim na organisasyong masa, alyansa at organo ng kapang-yarihang pampulitika; pagpapakilos sa kanila sa pangmatagalang armadong pakikibaka at sa mga pagkilos at kampanya para sa mga saligang reporma at pagbabago tungo sa kanilang kabuuang pagpapalaya mula sa paghahari ng mga imperyalista at lokal na magpasamantala at mapang-aping mga uri.

Ang kalagayan para sa pagrerebolusyon sa bansa ay palaging mainam. Kusang sumasambulat ang krisis ng bulok na lipunan. Napakaraming mamamayan ang nananabik mag-armas at magrebolusyon para ganap na makaalpas sa pagsasamantala at kaapihan. **AB**

Malinaw na ang masaker sa Plaza Miranda at mga kagyat na sumunod dito ay *dry run* o ensayo lamang para sa pinaghahandaan pang kasunod na plano—ang Oplan Sagittarius. Nilalaman nito ang pagpapataw ng batas militar sa susunod na taon at paghahasik ng mas matitinding panunupil sa demokratikong kilusang masa, mamamayan at pati sa mga anti-Marcos na reaksiunaryong oposisyon.

“Tumatahak sa landas ng diktadura-militar” - PKP

Tatlong araw makaraan ang karumal-dumal na masaker sa Plaza Miranda at kinabukasan ng malawakang madaling-araw na reyd sa mga himpilan at maramihang pag-aaresto sa mga lider ng mga ligal na demokratikong organisasyong masa, kasabay ng pagsuspinde ng pribilehiyo ng writ of habeas corpus, kaagad na ipinahayag ng Partido ang pinakamatinding pagkundena sa mga pangyayaring ito. Kasunod ang ilang sipi mula sa pahayag ng PKP noong Agosto 24, 1971:

“Nakikiisa Kami sa Lahat ng Makabayan at Progresibong Pwersa Laban sa Paniniil ng Terorismong Marcos”

“Ang Partido Komunista ng Pilipinas, sa sarili nito at sa ngalan din ng Bagong Hukbong Bayan na pinamumunuan nito, ay nagpapahayag ng pinakamatinding galit sa naganap na masaker sa Plaza Miranda noong Agosto 21, na humantong sa pagkamatay at pagkasugat ng maraming mamamayan kabilang ang pamunuan ng Partido Liberal.

“Ang karumal-dumal na aktong ito ay itinuon hindi lamang sa Partido Liberal kundi maging sa lahat ng oposisyon at sa buong sambayanang Pilipino. Ang teroristang katangian at baliw na pagpapakana ng pangkating US-Marcos ay sapat na pinatutunayan hindi lamang ng pinakahuling masaker at iba pang

naunang masaker kundi ng walang dahilang pagsuspinde sa kasulatan ng *habeas corpus* sa buong bayan. Walang dudang ang pasistang papet na pangkating Marcos ay desidong imonopolisa ang kapangyarihang pulitikal sa mga paraang militarista, anti-komunista at anti-demokratiko.

“Ang pangkating US-Marcos ay patuloy na tumatahak sa landas ng diktadura-militar laban sa malawak na masa ng sambayanan. Saksi tayo ngayon sa imposisyon ng lantad na paghaharing militarista. Ang rehimeng US-Marcos ay gumagamit ng lahat ng paraang mahahango nito sa itim na libro ni Hitler para lumikha ng anti-komunistang isterya, patahimikin

---

Ang teroristang katangian at baliw na pagpapakana ng pangkating US-Marcos ay sapat na pinatutunayan hindi lamang ng pinakahuling masaker at iba pang naunang masaker kundi ng walang dahilang pagsuspinde sa kasulatan ng *habeas corpus* sa buong bayan.

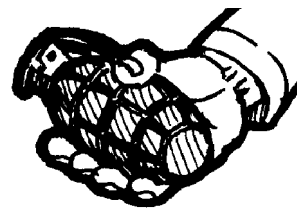
ang anumang klaseng oposisyon at monopolisahin ang kapangyarihang pulitikal sa pamamagitan ng baril....

“Walang kaabug-abog na kinukundena ng pangkating US-Marcos ang Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong sa proklamasyon ng pagsusupinde sa kasulatang *habeas corpus*. Kaugnay nito, inanyayahan namin ang lahat na mag-aral ng mga akda nina Marx, Engels, Lenin, Stalin at Mao Zedong para malaman nila mismo kung pinapahintulutan ng dakilang komunistang mga lider na ito ang teroristang pambobomba o hindi. Kaming mga Komunistang Pilipino ay binibigkis ng Marxismo-Leninismo-Kaisipang Mao Zedong at laging sumasalig sa pagpukaw at pagpapakilos ng milyun-milyong mamamayan.

....

“Ang Partido Komunista ng Pilipinas, kasama ang Bagong Hukbong Bayan, ay matatag na hindi nagpahatak sa mga probokasyon ng kaaway tulad ng pangigingidnap, asasinasyon, pananakot at madugong pagwasak ng mga *rally* sa mga eryang urban. Ito’y dahil puspulang pinayayabong natin ang kilusang welga at ang bagong demokratikong rebolusyong kultural. Sa kanayunan tayo naglulunsad ng armadong pakikibaka. Lagi nating binibigyan ng walang kaawa-awang dagok ang mga pusakal na kaaway lamang.” **AB**

Mga kasinungalingan ng mga “testigo” nina Marcos, Gregg Jones at Salonga kaugnay ng pagbomba sa Plaza Miranda

Ang mga “testigo” nina Marcos, Gregg Jones at Salonga kaugnay ng pagbomba sa Plaza Miranda ay pinalalabas na saksi sa mga bagay na sa katunayan ay hindi saklaw ng kanilang kaalaman at pawang gawa-gawa lamang upang siraan ang tumataas na prestihiyo ng PKP at ng rebolusyonaryong kilusan. Ang mga pinalalabas na “testimonya” nila, sa katunayan, ay kinatha rin lamang at pinalalabas na sinabi ng kung sinu-sino. Puno ng mga kontradiksyon sa isa’t isa ang mga sinasabi nitong mga “testigo”. Kaduda-duda rin ang mga “testimonya” ng mga taksil sa rebolusyon at may mabibigat na pananagutan, at sa gayon may motibong makapanira at makapangwasak sa Partido at rebolusyonaryong kilusan. Mula sa lahat ng mga ito, walang makukuha ni isang hibla ng tunay na ebidensya para sa makatotohanang pagsusuri.

Col. Victor Corpus. Purong kasinungalingan ang sinabi ni Corpus na ang sentral na pamunuan ng Partido ang nagplano ng masaker sa Plaza Miranda at na naroon siya. Hindi siya myembro noon ng anumang sentral na organo ng Partido. Kagagaling pa lamang niya noon sa hukbo ng kaaway at katatapos pa lamang ng reyd sa armori ng Philippine Military Academy, kung saan sinikap niyang patunayan ang sarili. Kaya imposibleng may nasaksihan siyang anumang pag-uusap sa sentral na pamunuan ng Partido.

Sa panahong nagsalita siya ng ganito, malinaw na nasa panig na siya ng kaaway, lubusan na siya muling tinanggap sa AFP at biglang tumalon na rin sa ranggong *lieutenant colonel*, nagkaroon ng bahay at lote, kotse at iba pang bagong ari-arian sa New Alabang Hills. Isinusulat na rin niya noon ang kanyang *Silent War* na nagpapanukala ng mga estratehiya

at taktika ng Oplan Lambat Bitag para sa paglaban sa Bagong Hukbong Bayan at rebolusyonaryong kilusan at nang-iintriga na rin laban sa Partido at rebolusyonaryong kilusan. Di na rin kataka-takang lubos na pinagkakatiwalaan siya ng gubyerno at ng sandatahang lakas ng reaksyunaryong estado upang maging hepe sa paniktik ng AFP.

Ariel Almendral. Para maibaling sa Partido at kay Kasamang Sison ang responsibilidad sa masaker sa Plaza Miranda, ginamit ni Almendral ang kaso ng isang Danilo Cordero. Si Cordero ay isang Pulang mandirigma na nilitis ng hukumang militar ng Bagong Hukbong Bayan sa kasong *mutiny* (pag-aalsa sa loob ng hukbo) noong 1972. Kasama sa mga nilitis ang dalawa pang Pulang mandigirma na napagkamalang kasabwat niya sa *mutiny*. Sa kanyang desperasyon noong nililitis siya, sinikap ni Cor-

dero na palabasin sa mga hurado na katapatang-loob siya ng sentral na pamunuan. Sinakyan niya ang linya ni Marcos at sinabi niyang silang tatlo ang inatasan na bombahin ang Plaza Miranda. Di nagtagal ay iniurong din niya ang mga pahayag na ito at di na ito pinansin. Gayunman, napatunayan pa rin siyang maysala ng *mutiny* at pinarusahan. Ang dalawa pang nakasama niya sa kasong *mutiny* at inosenteng isinangkot din niya sa nilubid niyang istorya tungkol sa Plaza Miranda, ay napatunayang walang-sala at nagpatuloy bilang mahuhusay na mga kasama at Pulang mandirigma. Naging martir sila ng rebolusyon sa pakikipaglaban sa kaaway.

Maging si Gen. Alfredo Lim, na nag-imbetiga sa nangyari sa Plaza Miranda noong hepe pa siya ng Western Police District, ay nagsabi kaugnay ng pagsasangkot ni Cordero kay Kasamang Sison, na “ang bersyong ito ay hindi mapanghahawakan dahil nakabatay lamang ito sa sabi-sabi. Sa pag-angkin ni Cordero ng responsibilidad sa pagbomba sa Plaza Miranda, sinisikap lamang niyang manuyo sa mga kasamahan niya na naglitis sa kanya...”

Ang “pagtestigo” ni Almendral sa imbestigasyon ng senado tungkol sa usapin ng pagbomba ng Plaza Miranda ay kapalit ng malaking utang na loob ni Almendral kay Salonga at sa anak nitong si Steve. Umaktong padrino at pinansyir si

Salonga at ang anak nitong si Steve sa pagtakbo ni Almendral bilang kandidato ng Partido Liberal sa pagkakinatawan ng unang distrito ng Laguna noong 1987.

Liban kay Almendral, walang ibang tuwirang pinagkunan si Salonga ng kanyang mga “evidensya”. Ang mga “datos” mula sa iba pang mga “testigo” ay pawang pinulot lamang ni Salonga mula sa libro ni Jones.

Ruben Guevarra. Si Guevarra, isang dating lider ng Partido, ay nadakip ng kaaway noong 1981. Bago pa siya nadakip, natanggal na siya sa pamunuan ng Partido dulot ng marami niyang kasong pandisiplina. Sa mga unang taon ng pagkakakulong niya, wala siyang anumang sinasabi laban sa Partido at kay Kasamang Sison. Pinoprotesta pa niya ang kanyang ilegal

na detensyon at mga mapaniil na kundisyon sa pagkabinbin sa kanya.

Sa katagalan ay napaamo siya sa pamamagitan ng iba’t ibang pribilehiyo at pampinansyang pabuya sa kanya hanggang sa lubusan na siyang bumaligtad at sumanib na bilang operatiba ng Intelligence Service of the AFP (ISAFP). Mula noon, nagbago ang hangin at sumabay na siya sa mga pagkokoro laban sa Partido at kay Kasamang Sison na kinukumpas ng DND at AFP sa ilalim noon ni Gen. Fidel Ramos. Sinikap na lamang nila ni Almendral na pagtugmain ang istorya nila.

Ibarra Tubianosa. Ginamit din uli ni Salonga ang mga salitang pilit inilagay ni Jones sa bibig ni Ibarra Tubianosa. Pinalalabas ni Jones na itinuro ni Tubianosa si Kasamang

Sison bilang utak sa pagbomba ng Plaza Miranda. Ngunit, sa katunayan, walang sinasabing ganito si Tubianosa at inamin mismo ni Jones sa isang *footnote* sa libro na tumatanggi si Tubianosa na may ganito nga siyang sinabi. Isinaisantabi ni Salonga ang gayong pasubali.

Ricardo Malay. Sa katunayan, ang pangunahing pinagkunan ni Jones ng karamihan ng sabi-sabi, pati na ang maraming pinalalabas niyang sinabi ni Tubianosa, ay si Ricardo Malay. Ngunit sinikap itong ikubli ni Jones. Ikinasama ng loob ni Malay sa Partido ang mga kahirapan at kasawiang-palad sa pagrerebolusyon na di niya nakayanan. Ito ang sanhi ng kanyang paglulubid ng mga istorya at paratang laban sa Partido at mga pinuno nito. **AB**

Ilang sipi mula sa sinumpaang salaysay ni Manuel Reyes Bogtong ng Presidential Security Unit (March 14, 1989)

“Noong Hulyo 2, 1971 binigyan ako ni Gen. Fabian C. Ver ng *mission order* na kumuha ng dinamita sa Samar. Bumalik ako sa Maynila makaraan ang apat na araw. Sa pagpasok ko sa aming upisina, narinig ko sina General Ver, Lt. Porfirio Ramos, Sgt. Andres Lacdan, Sgt. Alberto Sulit, T/Sgt. Pedro Gutierrez alias “Pete” at Atong Suarez na nag-uusap tungkol sa planong pagbomba sa miting de abanse ng Liberal Party sa Plaza Miranda.

“Isa ito sa maraming ulit na pinag-usapan ang naturang operasyon. Nabuo ito noong Agosto 17 matapos ipaliwanag ni General Ver ang lahat. Ayon sa plano ni General Ver, sina Lacdan at Sulit ang magbabato ng mga granada pagkaakyat ni Ninoy sa entablado.

“Susupportahan sila nina Porfirio Ramos, Pedro Gutierrez at Atong Suarez.

“Nasa PSU *billiard hall* ako nang marinig ko sa radyo na naipukol na ang mga granada sa Plaza Miranda.

“Isang oras matapos ang pagbabato ng granada, nakita kong sina Andres Lacdan, Alberto Sulit, Porfirio Ramos, Pedro Gutierrez at Atong Suarez ay personal na nag-ulat kay General Ver. Sinabi nila sa kanya na matagumpay ang misyon.”

Iba pang datos mula sa salaysay ni Bogtong:

1. Isang Maj. Rolando Pattugalan (heneral na noong 1989) ang nagbigay sa kanila ng pondo para sa operasyon.

2. Matapos ang pagbomba sa Plaza Miranda, nagtriple ang laki ng pondong pang-*intelligence* ng kanilang yunit.

3. Tumagal siya sa PSU mula 1968 hanggang 1972. Nang nagbibitiw siya mula sa PSU noong huling bahagi ng 1972, binantaan siya ni General Ver na papatayin siya kapag isiniwalat niya ang mga ginagawa nila sa PSU. **AB**